

Valitud sekkumised Taidestudium *Selected Interventions* Craft Studies

Sofiya Babiy

Johan Figueroa Rojas

Rait Lõhmus

Eesti Kunstiakadeemia Taidestuudiumi
tudengite näitus
Exhibition by the students of Craft Studies,
Estonian Academy of Arts

Tudengid | Students

Sofiya Baby, Iohan Figueroa Rojas, Rait
Lõhmus, Juulia Aleksandra Mikson, Alyona
Movko-Mägi, Katariin Mudist, Maarja Mäemets,
Kati Saarits, Hannah Segerkrantz, Elias
Sormanen

Juhendajad | Supervisors

Juss Heinsalu, Kärt Ojavee

ETDMi meeskond | ETDM team

Sandra Nuut, Kristi Paap, Ketli Tiitsar,
Toomas Übner

Graafiline disain | Graphic Design

Rita Davis

Kujundusalane nõustamine | Advice on
exhibition design

Valge Kuup

Keeletoimetaja | Language editor

Hille Saluäär

Tõlked | Translations

Refeiner Translations

Toetaja | Supported by

Anora

Täname: Eesti Kunstiakadeemia muuseum,
klaasi-, ehte- ja sepa-, keraamika-, tekstiili- ja
uusmeedia osakonnad, Konstfack CRAFT!
programm, Sarah Eerikson ning
Diäna Mikäne

A special thank you goes to the Estonian
Academy of Arts Museum, Departments of
Glass, Jewellery and Blacksmithing, Ceramics,
Textile and New Media, Konstfack CRAFT!,
Sarah Eerikson, and Diäna Mikäne.

Näitus toimub Eesti Tarbekunsti- ja
Disainimuuseumi ning Eesti Kunstiakadeemia
koostöös.

The exhibition is a collaboration between the
Estonian Museum of Applied Art and Design
and the Estonian Academy of Arts.

EKA

„Valitud sekkumised“ on kogu Eesti Kunstiakaademia taideuudiumi üliõpilaste uusi teoseid, mis astuvad dialoogi Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseumi püsinäitustega. Taideuudiumi magistriõppekava koondab mitmekülgse tausta, sügava materjali- ja loomehuviga inimesi. Õppekava avardab arusaamu käelise töö ja edendab erialaoskusi, kriitilist eneseväljendust ning loovuurimust materjalide, protsesside, ideede ja identiteedi alal.

Siinse ainulaadse sekkumisega uuritakse püsinäitustel „Kogutud teosed“ ja „Sissejuhatus Eesti disaini“ välja pandud tarbekunsti- ja disainiklassikute loomingut.

Iga üliõpilane valis oma taustast ja huvidest lähtudes dialoogipartneriks ühe teose, sarja või kunstniku. Inspiratsiooni ammutati muu hulgas möödunud aegade tehnikatest, lähenemistest, materjalidest, lugudest, esteetikast ja vormidest. Projekt hõlmab sekkumisi, mis avavad uusi vaatenurki, uurivad pärandit ja lisavad uusi tähenduskihte.

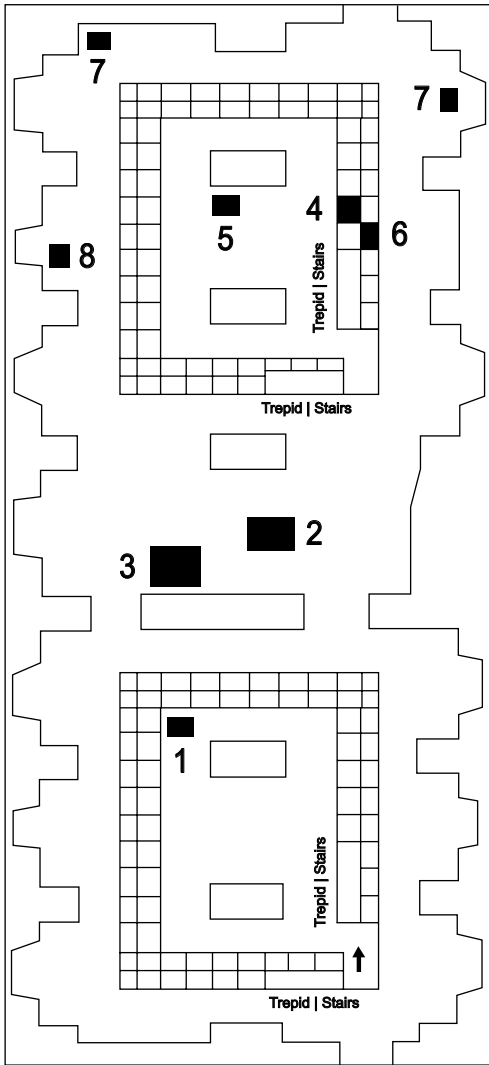
„Valitud sekkumised“ koondab töid järgmistelt tudengitelt: Sofiya Babiy, Iohan Figueroa Rojas, Rait Lõhmus, Juulia Aleksandra Mikson, Alyona Movko-Mägi, Katariin Mudist, Maarja Mäemets, Kati Saarits, Hannah Segerkrantz ja Elias Sormanen. Tarbekunsti- ja disainimuuseumil on hea meel võõrustada 9. Tallinna rakenduskunsti triennaali satelliidina taideuudiumi üliõpilaste projekti, mida juhendasid Juss Heinsalu ja Kärt Ojavee.

Sandra Nuut

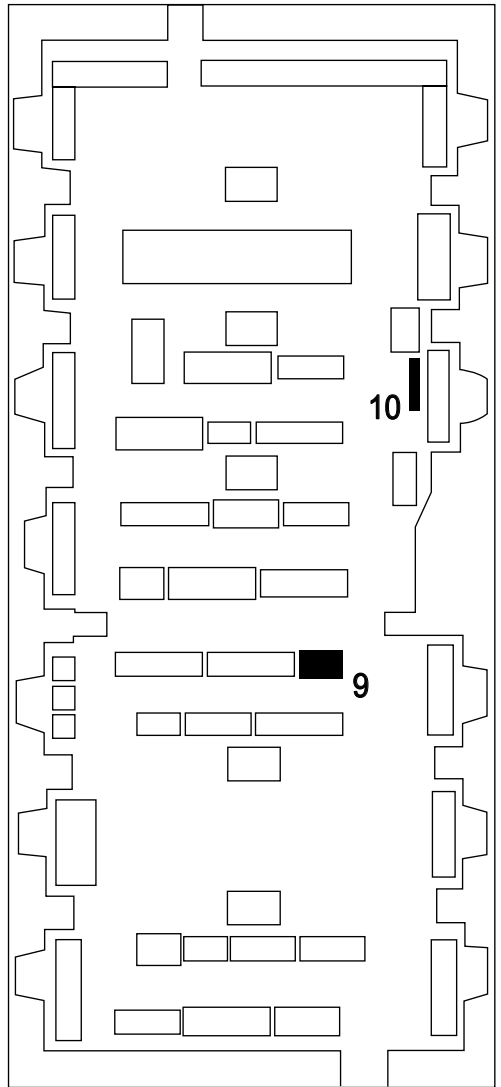
Selected Interventions is a collection of new works and dialogues within the museum's permanent exhibitions by the students of Craft Studies of the Estonian Academy of Arts. The MA programme brings together people from various backgrounds and with a deep interest in materials and making. The Craft Studies curriculum expands on understanding contemporary crafts and advances professional development, critical expression, and artistic research into materials, processes, concepts and identities. Therefore, it is a unique study of the work of the applied art and design classics, part of the vast displays of *Collected Works* and *Introduction to Estonian Design*.

Based on their background and interests, each student selected a piece, a series of works, or an artist to have a closer dialogue. They were encouraged to respond with new pieces based on past techniques, approaches, materials, stories, aesthetics, forms, and more. This project consists of interventions that redirect our attention, study the heritage or add a new layer of meaning.

Selected Interventions includes work by Sofiya Babiy, Iohan Figueroa Rojas, Rait Lõhmus, Juulia Aleksandra Mikson, Alyona Movko-Mägi, Katariin Mudist, Maarja Mäemets, Kati Saarits, Hannah Segerkrantz, and Elias Sormanen. The Museum of Applied Art and Design is pleased to host the Craft Studies project led by Juss Heinsalu and Kärt Ojavee as a satellite of the 9th Tallinn Applied Art Triennial.

Kogutud teosed | Collected Works
II korrus | 1st floor

Sissejuhatus Eesti disaini
Introduction to Estonian Design
III korrus | 2nd floor

Elo-Reet Järv

Öö. Nägu | Night. Face, 1994

Nahk | Leather

Elias Sormanen

Membraan. Loor | Membrane. Veil, 2024

Vask | Copper

Foto protsessist, 2024.

Process photo, 2024.

Tollundi mees. Foto: Das Wissen des 20. Jahrhunderts, Bildungswörterbuch, Rheda, 1931.

The Tollund Man. Photo: Das Wissen des 20. Jahrhunderts, Bildungswörterbuch, Rheda, 1931.

Elo-Reet Järve skulptuurset vormid põhinevad ainelisusel – varem elusolendile kuulunud nahk on häirivalt sarnane rabapinnasest leitud mumifitseerunud kehadega. Samal ajal viitavad need kogemussfääridele, mille peale ratsionaalne mõistus ei hakka, inimelu püsivale salapärale: alateadvusele, unenägudele ja lõpuks surmale. Sormanen leiab, et teoste tähendus on lahutamatu seotud valitud materjaliga, kuid ei taandu sellele. Nagu surmukehad, asuvad nad väljaspool ajalikk maailma; ehkki vaieldamatult tõelised, ei ole nad enam osa meie maailmast.

Naha vormimine ja lehtmatali vasardamine annab tasapinnalisele materjalile kolmemõõtmelise mahu ja vormi – nagu kuju võtnud nahk, mille all on tühjus. Erinevalt Järve teosest ei peida Sormaneni vormitud nahk enda all nähtamatuid sügavusi. See on kõigest õhuke kest keset ääretut tühjust, kuid tundub ometi liikuvat ja elava ihu kombel õhetavat.

The sculptural forms of Elo-Reet Järv are grounded in materiality, the leather that was once living skin giving them an unnerving resemblance to the mummified bodies discovered in bogs. At the same time, they point to spheres of experience that our rational mind cannot penetrate, the abiding mysteries of human life: the subconscious, dreams and ultimately, death. Sormanen feels that their meaning is inescapably bound to their chosen material without being reducible. Like a dead body, they are something that has stepped outside the world of time, undeniably real yet no longer inhabiting the same realm as us.

Sculpting leather and hammering sheet metal turn flat materials into voluminous three-dimensional forms, like skin taking on a shape with nothing underneath it. Unlike in the work of Järv, the skin that Sormanen is moulding hides no unseen depths. A thin veneer in the middle of an emptiness stretching ever outward is all that it is, but it is alive with a sense of movement and the warm colour of flesh.

Anu Raud

Esiemad | Foremothers, 1976

Vaip | Tapestry

Alyona Movko-Mägi

Rüü | Garment, 2024

Vill | Wool

Foto: Meeli Küttim

Photo: Meeli Küttim

Eesti naine: tugev ja juurdunud. Eesti naise juured ulatuvad sügavale maapinda nagu saarte igipõlised kadakal – ükski jõud ei suuda neid lahti kiskuda. Ta seisab kindlalt, tema hing on põimunud selle maaga, tema olemus toitub maa väest. Tema sirge rüht meenutab neid, kes rõivastusid igapäevaselt triibuseelikutesse, kandes nii füüsilist kui ka pärimuse raskust.

Teoses kasutatud värvimata vill on kumardus kohalikele lammastele, keda Anu Raud (1943) nii oma elus kui ka loomingus sügavalt hindab. Suur osa kohalikust villast jääb tänapäeva eelarvamuste tõttu kasutamata ning visatakse ära jäätmetena. Movko-Mägi toob oma loomingus esile selle ressursi väärtuse. Anu Raua esiema kuju on kootud värvimata, loomulikes toonides lambavillast – kudumistöö oli põimitud naiste igapäevaellu, harva seisid naiste sõrmed jõude. Rüü raskuses kangastub kihiliste seelikute kaal, mis otsekui vajutab kaasaegse eesti naise oma esiemade traditsioonidesse. Ta ei kõigu ega murdu, sest ta on sügavalt juurdunud.

Estonian woman: strong and rooted. The woman's roots penetrate deep into the soil, like the ancient junipers of the islands—no force can dislodge them. She stands firm, her spirit intertwined with the land, her essence fed by the strength of the earth. Her upright posture recalls those who wore traditional striped skirts daily, carrying both physical weight and the weight of tradition.

The undyed wool fibres in this work honour the local sheep, which Anu Raud (b. 1943) respects deeply in life and art. Much local wool remains underused, overshadowed by prejudice, and often discarded as waste. Movko-Mägi highlights the value of this resource.

This spatial version of Raud's woman is crafted from undyed lamb wool in natural tones through knitting—a task woven into the daily rhythm of women's lives, their hands rarely still. The weight of this gown echoes the layered skirts once worn, rooting the modern Estonian woman in her foremothers' traditions. She neither wavers nor breaks, for she is deeply rooted.

Leesi Erm

Virmalised I | Northern Lights I, 1988

Virmalised II | Northern Lights II, 1988

Kangas | Fabric

Juulia Aleksandra Mikson

Kangastus | Mirage, 2024

Keraamika | Ceramics

Leesi Erm töötabama lõngadega oma maakodus. Kuvatõmmis filmist „Leesi Erm“, 1981, režissöör Tiina Pork. Eesti filmi andmebaas.

Leesi Erm working with yarns at her countryside house. Screenshot from the documentary “Leesi Erm”, 1981, directed by Tiina Pork. Estonian Film Database.

Foto protsessist, Juulia drapeerimas savikangast, 2024. Foto: Arina Golubeva.

Process photo, Juulia draping clay fabric, 2024. Photo: Arina Golubeva.

1980. aastate lõpus, mil tekstiilkunstnik Leesi Erm (1910–1989) oma teosed lõi, esines tugevaid geomagnetilisi torme, mistõttu võis sageli virmalisi näha. Seda rahutut ajajärku iseloomustasid muutuv maailmakord, laulev revolutsioon ja palju muud. Sõdade, majandusraskuste ja kliimamuutuste tõttu on habras ja heitlik ka tänapäev. Nagu toona, on päikesetuuled taas toonud põhjala taevast nähtavale õrnad värvimängud.

Virmalised ilmuvad öisesse taevasse ja kavad koidikul. Leesi Erm on neid kujutanud oma teostes „Virmalised“ I ja II (1988), mis meenutavad lainetavaid kangavolte. „Kangastus“ kujutab mälestust kangast, suhestudes virmalistega, mil neid ei ole enam näha – on jäänud vaid mälestus. See mälestus tundub käegakatsutav, kuid võib juba järgmisel hetkel kaduda, nagu kangas, mis on savile kuju andnud, kuid põlemisel haihtunud tuhaks.

When textile artist Leesi Erm (1910–1989) created her works in the late 1980s, there were active geomagnetic storms, resulting in frequent sightings of the Northern Lights. Those times were turbulent, marked by significant changes in the world order, including the Singing Revolution and more. Similarly, today’s era is fragile and unstable due to the wars, economic challenges and the effects of climate change. Just as back then, solar winds have again brought these delicate displays of colour to us.

The northern lights appear in the sky temporarily and disappear at dawn. Leesi Erm depicted them in her works “Northern Lights” I and II (1988) in a way that resembles the play of folds on fabric. “Mirage” is a memory of the fabric that relates to the northern lights when they are no longer visible—only a memory of what you saw. It seems tangible, yet in the next moment, it may vanish into dust around us. The fabric was captured into clay, but has burned away into dust.

Maie-Hele Segerkrantz

Märts | March, 1973

Klaas | Glass

Klaasikunstnik Maie-Hele Segerkrantz tegeles peamiselt klaasipuhumise ja kuumtöötlemisega. Maie-Hele on Hannah'i vanaema.

Hannah Segerkrantz on disainer ja loov-uurija, kes oma loomingus keskendub radikaalse ökoloogia ja feministliku praktika ühisosale. Hannah on Maie-Hele lapselaps.

Dialogilis valminud töö „Märts II“ sündis Hannah'i soovist tegeleda oma pere kunstipärandiga. Algne seeria „Märts“, mis valmis 1973. aastal kunstitoodete kombinaadi tellimusel, oli üks Maie-Hele esimesi teoseid. Lihtsaid vorme kaunistas kevadise lillemotiiviga serv.

Uue sarja loomisel on kasutatud sama tehnikat, ammutades inspiratsiooni ka Maie-Hele hilisemast eksperimentaalloomingust. Hannah keeras vanaema loodud vaasid tagurpidi ja kasutas liitekohta tugielemendina, mõeldes seejuures vanaemast kui lapselapse tugisambast. Nii sündis pokaalikomplekt „Märts II“, kus dekoratiivesemest on saanud dekoratiivne tarbeese.

Hannah Segerkrantz

Märts II | March II, 2024

Klaas | Glass

Maie-Hele Segerkrantz is a glass artist who mainly worked with glassblowing and hot working. Maie-Hele is the grandmother of Hannah.

Hannah Segerkrantz is a designer and researcher whose practice focuses on the intersection between radical ecologies and feminist practices. Hannah is the granddaughter of Maie-Hele.

The dialogue piece “Märts II” was born from Hannah’s wish to work with her family’s artistic heritage. The initial series titled “Märts” was commissioned by kunstitoodete kombinaat (Art Products Factory) in 1973 and is one of the first works of Maie-Hele. Inspired by the spring, the simple shapes were decorated with a flower-like edge.

The new series develops using the same technique and is inspired by Maie-Hele’s later experiments. By turning the vases upside down and imagining the joint as a supportive detail (while thinking of the grandmother as a support structure for the grandchild), a set of goblets was created. “Märts II” moves from a decorative vessel to a decorated applied object.

Märts, Maie-Hele Segerkrantz, 1973. Fotod: Endel Viiding.

Märts (March), Maie-Hele Segerkrantz, 1973. Photos: Endel Viiding.

Leida Ilo
Kroon | Crown, 1977
Hõbe | Silver

Iohan Figueroa (they, them)
Glass Crown | Klaaskroon, 2024
Klaas, hõbe | Glass, silver

Metallikunstnik Leida Ilo töödes kõnetas Iohan Figueroat minimalistlik stiil ja õrn detailitunnetus. Leida Ilo (1947) on mitmes valdkonnas tegutsev kunstnik, kes uurib kunsti ja disaini puutepunkte alates metallplaatidest ja lõpetades tegevuskunstiga. Figueroa, kes imetleb Ilo mitmekülg-sust, valis dialoogiks tema lillekroonid. Kroon on kuninglikkuse ja lilled kaduvuse sümbol.

Kroonid on mõeldud kandmiseks, kuid kel-lele? Monarhidele? Kuningatele ja kuninganna-dele? Iluduskuningannadele? *Drag queen*'idele? Kes neid valib? Keda nad esindavad? Figueroa tahab võtta kroonilt kuninglikkuse ning luua lihtsa ja meeldiva kevad-suvise fiilingu. Orgaanilise materjali väljapõletamine on väga eriline tehnika, sest protsessi käigus pärislilled hävinevad, kuid Figueroal on õnnestunud tabada nende olemust ja see klaasis jäädvustada.

See on dialoog kahe kunstniku vahel, kes kõnelevad avatult materjalide haprustest, ilu-ideaalidest ja soorollidest.

Metal artist Leida Ilo's work spoke to Iohan Figueroa for its minimalist style and delicate details. Leida Ilo (b. 1947) is a multidisciplinary artist who explores the intersection of art and de-sign, from performance to metal tiles. Figueroa admires her versatility. The pieces chosen for dialogue are Ilo's flower crowns. The crown stands as a symbol of royalty, and the flowers of ephemerality.

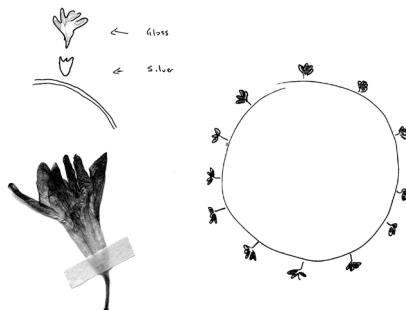
Crowns are wearable pieces, but who gets to wear them? Monarchs? Kings and Queens? Beauty queens? Drag queens? Who chooses them? Who are they representing? Figueroa wants to strip the crown from its royalty and evoke a relatable and approachable spring/summer feeling. For them, it's very special to work with organic burnouts because the real flowers get lost in the process, but they manage to capture their essence and transform them into glass.

This is a dialogue between two artists and an open conversation about the fragility of the materials, beauty standards and gender roles.

Miss Estonia 1990 Liis Tappo-Treial Leida Ilo krooniga. Foto: Õhtulehe arhiiv.

Miss Estonia 1990 Liis Tappo-Treial with the crown by Leida Ilo. Photo: Archive of Õhtuleht.

Iohan Figueroa visandid, kunstniku loal.
Sketches by Iohan Figueroa, courtesy of the artist.

Pilvi Ojamaa

Likööriklaasid „Raksi-Jaak“

Set of liqueur glasses “Raksi-Jaak”, 1957

Kristall | Crystal

Mare Vint

Väike roheline taldrik

Small green plate, u 1962–1967

Klaas | Glass

Eesti Kunstiakadeemia Muuseum

Estonian Academy of Arts Museum

Mall Sooster

Väike ornamentidega taldrik

Small plate with ornaments u 1959–1961

Keraamika | Ceramics

Eesti Kunstiakadeemia Muuseum

Estonian Academy of Arts Museum

Naima Uustalu

Pruun ornamentidega taldrik

Brown plate with ornaments, u 1959–1961

Keraamika | Ceramics

Eesti Kunstiakadeemia Muuseum

Estonian Academy of Arts Museum

Nava perekonna pidulikud lauanõud. Foto: Eva Nava

Nava Family Celebration Dishes. Photo: Eva Nava

Katariin Mudist

Just pestud | Just washed, 2024

Segatehnika | Mixed media

Katariin Mudisti teos astub dialoogi vitriiniga, mis on ühtaegu nii esemete kaitsja kui ka takistus, mis lahutab need oma algsest otstarbest. Nõuderesti abil mõtestab Mudist aastatest 1930–1959 pärit hapraid klaase argiesemetena ja rõhutab muuseumiolusid trotsides nende praktilist otstarvet. Ta mängib vormide ja materjalide kaudu hapruse ja püsivuse mõistetega ning kutsub vaatajaid mõtlema säilitamise ja kasutamise vahelisele piirile.

Katariin Mudist's work engages with the display case as both a protector and a disruptor of objects, highlighting their detachment from their intended use. By introducing a dish rack, Mudist reimagines the delicate glass items from the 1930–1959 period as everyday objects, emphasising their potential functionality despite being confined within the museum. The forms and materials play with notions of fragility and permanence, inviting viewers to consider the line between preservation and purpose.

Nõuderest. Foto: Google'i kuvatõmmis 24.10.2024

Dish Rack. Photo: Google screenshot 24.10.2024

Rait Prääts

Klaasskulptuur „Pööre paremale“ | Glass

sculpture “Turn to the Right”, 2011

Klaas, metall | Glass, metal

Sofiya Babiy

Vanishing Willows | Kaduvad pajud, 2024

Raud, klaas, audiovisuaalne meedia

Iron, glass, audiovisual media

Sofiya Babiyt köitsid Rait Präätsa teose vastandlikud omadused – klaasist moodustub kihiline kook, kus igale kihile on maalitud omaette elu. Präätsa looming pani teda kahtlema valikutes, mida me oma kehas ja vaimus mälestuste talletamisel teeme. Mida me välja valime? Mida me tajume?

Suve lõppedes tundis Babiy, et vajab tühja ruumi – nii vaimselt kui ka füüsiliselt. Alles uue tühimiku tekkides tajus ta sisemist asjade kuhjumist ja lausa valulikku vajadust lihtsuse järele. Ta tundis, kuidas tema rind avanes, ning lootuses sellest üürikesest tühimikust kinni hoida, asus ta jäädvustama argiseid kogemusi oma kodulinnas.

Päevast päeva tuttavatel tänavatel käies silmitses ta hävinud puid, mida oli kord imetlenud, ja vaatas hirmuga veel säilinuid. Ternopil on täis Babüloni remmelgaid, mille võimsad kujud sealseid veekogusid palistavad. Ta otsustas jäädvustada mälestuse neist puudest, enne kui see hääbub.

Sofiya Babiy was intrigued by the opposition of qualities Rait Prääts' work gives; the glass was no longer used as glass but as a layered cake, painting each floor with a different life. Prääts' work made her question the choices we make about storing memory in our bodies and minds. What do we put in the frame? What do we perceive?

The summer left Babiy feeling empty of free space, mentally and physically. Only when a new gap emerged did she feel the clutter inside and an ache for simplicity. She felt her chest open up and hoping to preserve this fleeting gap, she recorded her routine engagement with the environment in her hometown.

While taking the same roads every day, she saw the trees she admired in their remains or glanced at the remaining ones in fear. Ternopil is full of weeping willows, a land full of water, making them grandiose and monumental guardians. They are what she chooses to preserve the memory of, to avert it from vanishing.

Leili Kuldkepp

Pross „Igavikku. Kuhu sa lähed“ | Brooch

“To eternity. Where you are going”, 1990

Gagaat, kuld, hõbe | Jet, gold, silver

Pross „Igavikku. Kuhu sa lähed“, Leili Kuldkepp, 1990. Foto: Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseum, Tiit Rammul.

Brooch „Igavikku. Kuhu sa lähed“, Leili Kuldkepp, 1990. Photo: Estonian Museum of Applied Art and Design, Tiit Rammul.

Otsides väsimatult vastuseid küsimusele, mis jääb vahepeale, on Mäemets ammutanud inspiratsiooni Leili Kuldkepi prossist „Igavikku. Kuhu sa lähed“. Oma loomingus uurib ta elu liminaalsust – piiripealseid seisundeid ja üleminekuid. Kuldkepi elulookildudes, teda ümbritsevates lugudes ja jõus, mida ta kehastas, on samasusi Mäemetsa isiksusega, ehkki need väljenduvad teisiti. Mäemetsale on loomingus olnud olulised järgmised sõnad: „Kui aeg libiseb mu käte vahelt, ja mina kaon ses ajavahes, siis kuhu ma lähen?“

Peenviimistluseta liivavalu tehnikat kasutades püüab Mäemets saavutada kontrolli, avastades aga, et mõned seinad paratamatult lagunevad ja kontseptsioonid hajuvad, samas kui teised näivad jäävat püsima. Ent aja jooksul ilmuvad nähtavale ka kõige peenemad praod, paljastades asjade ajutisuse ja mittepüsivuse sellel siinpool väravat.

„Inimene kasvab loobudes, sest ta on mõistnud ehk vaid seda, millest suudab lahti öelda,“ kirjutab Kadri Mälk „Klassikute“ sarjas toimunud näituse „Leili Kuldkepp“ (2006) kataloogis.

Maarja Mäemets

Skulptuur „Igavikku. Kohtume seal“ | Sculpture

“To eternity. I’ll meet you there”, 2024

Klaas, liivavalu | Sand-cast glass

Foto protsessist, 2024.
Process photo, 2024.

Ceaselessly seeking answers to what lies between, Mäemets drew inspiration from Leili Kuldkepp’s brooch *Igavikku, kuhu sa lähed*. Her work explores the liminal spaces of life—a state, vessel, or gate between stages. Fragments of Kuldkepp’s story, the narratives surrounding her, and the strength she embodied reveal similarities to Mäemets’ character, albeit expressed differently. Her own phrase, “When time slips out of my hands, and I get lost in this time gap. Then where do I go?” has been central to Mäemets’ practice.

Through raw, unrefined glass sand casting, Mäemets strives for control, only to discover that some walls inevitably crumble and concepts dissolve, while others endure as seemingly solid. Yet, over time, even the smallest cracks become visible, revealing that nothing here is certain and nothing on this side of the gate lasts for an eternity.

“A person is richer by what he or she gives up, perhaps if only because he or she has understood what she can let go,” writes Kadri Mälk in “Classics: Leili Kuldkepp”, 2006.

Valli Eller

Seinavaaside kavandid

Sketches of wall vases, 1950–1970

Paber | Paper

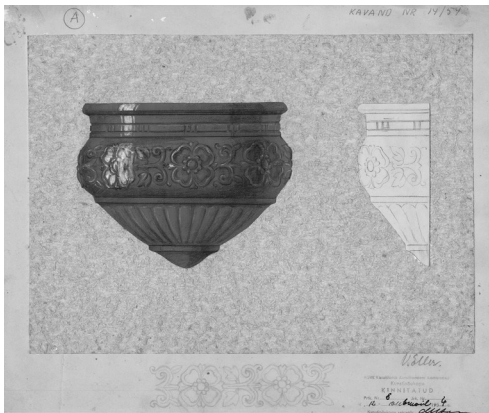
Kati Saarits

Müüriüll | Wallflower, 2024

Portselan, savi | Porcelain, clay

Kati Saaritsat, kelle loomingu ja uurimistöökeskmes on lauanõude unustatud kasutusviisid, paelusid keraamik Valli Elleri (1906–1963) kavandid, mis kujutavad seinavaase – dekoratiivseid esemeid, mida kodukujunduses enam palju ei kasutata. Nõukogude tehastes suurtes kogustes toodetud seinavaasid seostuvad paljudel maakodudega, kus neid siiski harva algsel eesmärgil lillede hoidmiseks kasutati. Imekaunid käsitsi joonistatud kavandid on samuti näide kadunud teadmistest ja oskustest, mis kunagi olid tööstuskeraamika loomise lahutamatu osa. Saarits soovis kavanditele rohkem tähelepanu tömmata ja seinavaasile kui keraamikaliigile uue visuaalse lahenduse pakkuda. Kuigi Valli Elleri keraamikat hinnatakse just peene, elegantse ja lihtsa vormi tõttu, on Saarits valinud veelgi minimalistlikuma lahenduse ja keskendunud ainult siluutile, loobudes täielikult kaunistustest.

With Saarits' practice and research revolving around forgotten functionalities of tableware, she was drawn to ceramicist Valli Eller's (1906–1963) sketches of wall vases as a type of decorative homeware that has largely fallen out of use in home decor. These vases, which were commonly produced in Soviet factories, are often remembered from country homes, though rarely recalled being in use for their intended purpose of holding flowers. There is also great beauty in hand-drawn design sketches – another form of lost knowledge and practice that was once inseparable from creating ceramics in industrial factory production. Together, these aspects led her to highlight the sketches and propose a new visual aesthetic for the wall vase as a ceramics category. Although Valli Eller's ceramic works are appreciated for their refined, elegant and simple forms, Saarits takes an even more minimalistic approach, focusing solely on the silhouettes while eliminating decoration.

Seinavaasi kavand, Valli Eller, 1954, Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseum.

Sketch for wall vase, Valli Eller, 1954, Estonian Museum of Applied Art and Design.

Seinavaas lilledega, Kati Saarits, 2024.
Wallvase with Flowers, Kati Saarits, 2024.

Tarbeklaas

Tarbeklaasi toodang 1970. aastatest

Production of the glass factory Tarbeklaas,
1970s

GRUPP O		T. k. a. r. O	
A		Aasta	
TOOTE KAART Tehase <TARBEKLAAS>			
Foto-eeskiri:		Nimetus: MAHLIKLAAS KOKTELLIKLAAS	
Artikkel: 2629		Toote joonis: 26.31.69	Enup.
Komplekt: „VALLI“		Vormi joonis: 26.31.69	
Kinnitused: KTM	Enup. 26.31.69	Vormi: 11-15	26.31.69
Autor: Ojamaa		Tk nr.	
Pakend: 4x8 (80) ktp. kaap		Tt nr.	
Gaariomadused:	Kõrgus: 190 = 2,25	Juurstatud:	
Pikkus:		Kinnang:	
Laius:		Pakendipakuse kontroll:	
Diame. Ø: 86+15			
Mahut. ml:	Pliimahi: 350 ml		
Rea. mahut. ml:	350 ml		
Kaal: 1,15 kg	1,15 kg		
	1,15 kg		

Tehase tootekaart, komplekti „Valli“ mahlklaas, Pilvi Ojamaa, 1972.
Foto: Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum.

Factory data sheet for series *Valli*, tumbler, Pilvi Ojamaa, 1972. Photo:
Estonian Museum of Applied Art and Design.

Tarbeklaasi 1970. aastate toodang on ehtinud pidulaudu ja olnud kasutuses kõige harilikumal hommikusöögialual. Selle kümnendi disainist õhkub ajastule ja piirkonnale omast põhjalikkust ja tehnilist uuenduslikkust. Pilvi Ojamaa 1970. aastate loomingut uurides püüab Lõhmus mõista ajastu ühiskondlikke, ajaloolisi, poliitilisi ja kultuurilisi seoseid. Tarbeesemetes peegelduv ajastu vaim väljendab loojate meelsust.

Kui komplekt on poolik või ese kulunud, kaotab see sageli väärtuse. Ümberpühumiseks on valmisvormid enamat kui lihtsad tarbeesemed. See võimaldab teha väiksemaid muudatusi põhistruktuuris ja pikendada eseme eluiga. Ühisel materjalil, tööriistadel ja ümberpühumise meetodil põhineva dialoogi kaudu saab mõõdu- ja aja ideede, esteetika ja väärtuste vahetus võimalikuks. Tänapäevaste loojate pakuvad minevikulolud rikkalikku uurimisainest.

Rait Lõhmus

Mäed ja orud | Hills and Valleys, 2024

Klaas, metall | Glass, metal

Foto protsessist, 2024. Foto: Mari Uiho
Process photo, 2024. Photo: Mari Uiho

The production of the 1970s Tarbeklaas glass factory has adorned festive tables and served dishes on the most ordinary mornings. In design, one can see the era and region's thoroughness and technological innovation characteristics. Exploring a period through Pilvi Ojamaa designs, Lõhmus tries to understand the historical, social, political, and cultural contexts of the 70s. The reflection of an era in applied objects describes the state of mind of the creatives.

Objects often lose their value, context or quality – when the set is incomplete or the item has worn out. The reblow approach concerns ready forms more than just functional glassware. It extends the life span of the vessel, enabling it to make minor changes in the base structure. Dialogue through the same material, tools and reblow method makes exchanging ideas, aesthetics and values possible. It is a rich material research for the present maker to understand past conditions.

Tutvustused

Sofiya Babiy (2001) on multidistsiplinaarne kunstnik Ukrainast, kes töötab klaasi, metalli, filmi ja fotograafiaga.

Rait Prääts (1952) on eesti kunstnik, kes on loonud uudseid segatehnikas klaasskulptuure.

Tema looming on klaasi, maali ja skulptuuri ainulaadne süntees.

Iohan Figueroa Rojas (1989) on multidistsiplinaarne kunstnik Oaxacast Mehhikost.

Leida Ilo (1947) on eesti metalli- ja ehtekunstnik.

Rait Lõhmus (1993) on eesti klaasikunstnik ja disainer.

Tehas Tarbeklaas loodi natsionaliseeritud Johannes Lorupi klaasivabriku põhjal 1941.

aastal. Tarbeklaas oli Nõukogude Eesti olulisimaid klaastoodete ja klaasikunsti valmistajaid. Tehas suleti 1993. aastal.

Juulia Aleksandra Mikson (1998) on tekstiilkunstnik.

Leesi Erm (1910–1989) oli eesti tekstiilkunstnik.

Alyona Movko-Mägi (1984) on kunstnik, disainer ja pärandi tõlgendaja.

Anu Raud (1943) on eesti tekstiilkunstnik ja pärandikaitsja.

Katariin Mudist (1994) on eesti interdistsiplinaarne kunstnik.

Pilvi Ojamaa (1930) on eesti klaasikunstnik.

Maarja Mäemets (1991) on eesti klaasikunstnik.

Leili Kuldkepp (1931–2008) oli eesti ehtekunstnik.

Kati Saarits (1992) tarbe- ja kujutava kunsti piirialal töötav kunstnik.

Valli Eller (1906–1963) oli eesti keraamik, skulptor ja kunstipedagoog.

Hannah Segerkrantz (1997) on eesti disainer.

Maie-Hele Segerkrantz (1937) on eesti klaasikunstnik.

Elias Sormanen (1986) on soome metallikunstnik ja skulptor.

Elo-Reet Järv (1939–2018) oli eesti nahakunstnik.

Biographies

Sofiya Babiy (b. 2001) is a multidisciplinary artist from Ukraine who works with glass, metal, film, and photography.

Rait Prääts (b. 1952) is an Estonian artist-pioneer of the mixed-media glass sculptures.

His work is a unique synthesis of glass, painting and sculpture.

Iohan Figueroa Rojas (b. 1989) is a multidisciplinary artist from Oaxaca, Mexico.

Leida Ilo (b. 1947) is an Estonian metal and jewellery artist.

Rait Lõhmus (b. 1993) is an Estonian glass artist and designer.

Tarbeklaas was established on the basis of the nationalised Johannes Lorup enterprise in 1941.

The manufacturer played a central role in producing glass products and pieces during Soviet time. The factory closed in 1993.

Juulia Aleksandra Mikson (b. 1998) is a textile artist.

Leesi Erm (1910–1989) was an Estonian textile artist.

Alyona Movko-Mägi (b 1984) is an artist, designer, and heritage-inspired creator.

Anu Raud (b. 1943) is an Estonian textile artist and heritage preserver.

Katariin Mudist (b. 1994) is an Estonian interdisciplinary artist.

Pilvi Ojamaa (b. 1930) is an Estonian glass artist.

Maarja Mäemets (b. 1991) is an Estonian glass artist.

Leili Kuldkepp (1931–2008) was an Estonian jewellery artist.

Kati Saarits (b. 1992) is an artist who works in the intersection of applied and visual art.

Valli Eller (1906–1963) was an Estonian ceramicist, sculptor and art educator.

Hannah Segerkrantz (b. 1997) is an Estonian designer.

Maie-Hele Segerkrantz (b. 1937) is an Estonian glass artist.

Elias Sormanen (1986) is a Finnish metalsmith and sculptor.

Elo-Reet Järv (1939–2018) was an Estonian leather artist.

Julia Aleksandra Mikson

Alyona Movko-Mägi

Katariin Mudist

Maarja Mäemets

Kati Saarits

Hannah Segerkrantz

Elias Sormanen

29.11.24 — 26.01.25

etdm Eesti Tarbekunsti- ja
Disainimuseum
Estonian Museum of
Applied Art and Design

ANORA